

Wijkvernieuwingsplan

De Wijert

Versie: 5.0
Datum: 12 september 2018
In opdracht van:

Inhoud

1.	Inleiding.....	3
2.	Wijkvernieuwing in de gemeente Groningen	4
2.1	Visie op wijkvernieuwing	4
2.2	Strategie wijkvernieuwing.....	5
2.3	Opgaven wijkvernieuwing.....	6
3.	De analyse	8
4.	De ambitie.....	12
5.	De opgave	15
5.1	Meedoen & samenzijn	15
5.2	Bouw & duurzaamheid	16
5.3	Groen & buitenzijn	18
5.4	Verkeer & veiligheid	19
5.5	Kunst, cultuur & historie	20
6.	De financiën	21
7.	Communicatie.....	22
8.	Het vervolg.....	22

1. Inleiding

Voor u ligt het wijkvernieuwingsplan van De Wijert. Het wijkvernieuwingsplan is gebaseerd op een gezamenlijke visie en aanpak op de wijkvernieuwing van de gemeente Groningen en de vijf woningcorporaties in Groningen (Nijestee, Lefier, De Huismeesters, Patrimonium en Wierden en Borgen). Deze visie op wijkvernieuwing kunt u lezen in hoofdstuk 2 van dit plan. Vanaf hoofdstuk 3 beschrijven we de concrete invulling hiervan voor de wijk De Wijert.

In De Wijert hebben in 2017 bewoners, woningcorporaties, gemeente, eigenaren van onroerend goed, ondernemers, scholen en diverse andere organisaties in 34 bijeenkomsten met elkaar goed nagedacht en gediscussieerd over de toekomst van de wijk. Er zijn veel wensen en ideeën voor en door de wijk verzameld. Dat heeft geleid tot Wijkdeal De Wijert, waarin rond vijf thema's in totaal 22 projecten zijn benoemd. Er is voortvarend doorgepakt: al dit jaar is realisatie van een aantal van deze projecten gestart.

De kern van de visie op wijkvernieuwing is dat we een stad willen waar iedereen tot zijn recht komt en op een gelijkwaardige manier kan deelnemen aan de samenleving. In dit plan beschrijven we onze visie op wijkvernieuwing en hoe we hier de komende jaren concreet invulling aan willen geven. We richten ons daarbij eerst op de wijken Selwerd, Beijum, De Wijert en Indische Buurt/De Hoogte.

Voor de vier genoemde wijken zijn begin 2018 koersdocumenten besproken en unaniem vastgesteld in de gemeenteraad. Er is afgesproken dat we de plannen op een aantal onderdelen zouden gaan aanvullen. Het ging daarbij om een concretere omschrijving van onze visie, hoe we de sociale opgave met integrale maatregelen het hoofd kunnen bieden, welke stedenbouwkundige maatregelen in de wijken hieraan bij kunnen dragen en welke kansen er liggen voor het aanpakken van de woningvoorraad plus de verduurzaming daarvan.

Daarbij werd aangegeven dat we ernaar streven om dit te integreren in concrete meerjaren uitvoeringsprogramma's die we om de twee jaar gaan actualiseren vanwege het dynamische karakter van de wijkvernieuwing (en om ruimte te kunnen bieden aan voortschrijdend inzicht).

Allereerst gaan we hierna in op onze gezamenlijke visie en we geven daarbij aan wat dit voor de wijkvernieuwing betekent. Daarna wordt ingegaan op de strategie en de opgaven, die gelden voor alle vier wijken. Daarna kunt u lezen hoe de wijkvernieuwing voor De Wijert hieraan een bijdrage levert.

2. Wijkvernieuwing in de gemeente Groningen

2.1 Visie op wijkvernieuwing

Werken aan een inclusieve samenleving door te bouwen aan een ongedeelde stad

Vanaf de wederopbouwperiode na de Tweede Wereldoorlog hebben we in Nederland verschillende periodes gehad waarin de overheid actief stuurde op menging van bevolkingsgroepen in wijken. Er heerste toen woningnood. In rap tempo verrezen compleet nieuwe wijken rond de bestaande stad Groningen. De corporaties kregen in de jaren '50 en '60 opdracht om grootscheeps sociale woningen te bouwen in wijken als De Wijert, de Indische Buurt of Selwerd. Ontwikkelaars en particulieren bouwden koopwoningen in de straten ernaast. In de nieuwe wijken kwamen scholen, winkels en kerken, zodat mensen alles in de eigen buurt voor handen hadden en elkaar konden ontmoeten. De achterliggende gedachte was een *ongedeelde stad*: arm en rijk wonen gemengd in dezelfde wijken en krijgen dezelfde kansen. Het was de vorm voor een *inclusieve samenleving*. Eerst was het doel segregatie en concentratie tegen te gaan door gerichte woningbouwprogramma's en woningtoewijzing. Later werden de doelen wat verfijnder en de middelen wat minder bevoogdend, maar het idee dat gemengde wijken de basis vormen voor een gezonde ongedeelde stad is gebleven.

Tegelijkertijd is er continu discussie over de veronderstelde positieve effecten van gemengde wijken. Veel gehoorde kritiek is dat mensen juist liever met hun eigen groep willen wonen, werken, onderwijs krijgen en relaties aan gaan. De menging van groepen wordt als bemoeienis gezien die tegen de wens van mensen in gaat. Dit groepsgedrag is zeker herkenbaar. Wat telt is dat kansrijke groepen veel meer zelf kunnen bepalen waar ze gaan wonen dan kansarmere. Kansarmere groepen zien dit ook als een bedreiging, omdat het tot stapeling van problemen in de buurt kan leiden. We willen daarom meer keuze in het wonen bieden om eenzijdige buurten te voorkomen.

Cement

In grotere steden in landen om ons heen zien we dat de rijken in de binnenstad wonen met alle (luxe) voorzieningen, armen wonen in buitenwijken met onveilige plekken en criminaliteit. Na een decennialang proces van scheiding van groepen is daar steeds minder begrip voor elkaar en brokkelt het cement van een sterke en leefbare samenleving af.

Groningen is een aantrekkelijke stad, omdat ze er al heel lang in slaagt om een grote diversiteit aan mensen huisvesting, werk en scholing te bieden in een compacte stad met veel culturele voorzieningen. De stad heeft een grote verscheidenheid aan wijken en buurten, waar in principe voor elk wat wils te vinden is.

Krimp en vergrijzing

Maar de aantrekkelijke positie is niet vanzelfsprekend. In alle perspectieven die voor Nederland worden geschetst zien we een economische en demografische concentratie richting de Randstad en omliggende regio's. Tegelijkertijd kampen gebieden in het Noorden, Oosten en Zuiden met krimp en vergrijzing. De stad Groningen vormt een baken in het Noorden, vooral door de positie van het hoger onderwijs en alle aanverwante diensten.

Tegelijkertijd werkt de stad als een magneet op mensen uit het Ommeland en ver daarbuiten om er te komen wonen. De stad dreigt het tempo van instromers niet bij te kunnen houden. Door marktwerking wordt de prijs van het wonen en leven hoger en dreigen bestaande en nieuwe woongebieden veel minder toegankelijk te worden voor mensen met een smalle beurs.

Tweedeling

Dit soort processen voltrekken zich sluipenderwijs en werken mee aan een tweedeling tussen arm en rijk, tussen mensen met kansen en mensen met minder kansen op werk, een betaalbaar huis naar keuze of een goede gezondheid. Verschillende groepen worden steeds meer concurrent van elkaar, waarbij het recht van de sterkste zegeviert. Daarmee dreigt de stad zich op termijn op te delen in kansrijke en kansarmere wijken,

zonder dat iemand daar op uit is. Dat is niet goed voor de mensen die daar nadeel van ondervinden, maar ook niet goed voor de stad in zijn geheel.

De inclusieve en ongedeelde stad

Als antwoord op bovengeschetste ontwikkelingen hebben we als gemeente en corporaties het gezamenlijke doel om te werken aan een 'inclusieve stad':

We willen een inclusieve stad zijn waar iedereen tot zijn recht komt en op een gelijkwaardige manier kan deelnemen aan de samenleving: in het onderwijs, op de arbeidsmarkt en op de woningmarkt. Het bouwen aan een ongedeelde stad met gemengde wijken is hiervoor een belangrijke randvoorwaarde.

Wij denken het tij te kunnen keren en gezien de relatief goede uitgangspositie van Groningen is dat ook haalbaar. We kiezen daarom opnieuw voor de ongedeelde stad als stip op de horizon, juist nu. Het is, naar onze visie, nog steeds een wenkend perspectief, omdat de ongedeelde stad:

- is gefundeerd op gemengde wijken;
- vooral wordt ingekleurd door wonen en onderwijs;
- de kansenkloof verkleint tussen groepen;
- zorgt dat het cement van de samenleving in tact blijft;
- eigen kracht en eigen regie versterkt.

De ongedeelde stad is relevant voor Groningen, omdat:

- ze het tempo van mensen die naar de stad willen niet kan bijhouden;
- dit door marktwerking resulteert in verdergaande scheiding tussen kansarme en kansrijke groepen;
- de diversiteit van wijken in het geding is.

We willen een evenwichtiger bevolkingsopbouw met een goede balans tussen kwetsbaren en weerbaren, tussen 'dragende' en 'vragende' buurtbewoners op wijk-, buurt- of straatniveau. Een beter evenwicht draagt bij aan gelijkwaardiger kansen voor de wijkbewoners en het maakt onze opgaven beter schaalbaar en haalbaar. Het zorgt voor versterking van draagvlak van aanwezige voorzieningen. Het draagt bij aan het imago van de buurt en het geeft daarmee de bewoners meer zelfvertrouwen. Daardoor kunnen we dragende bewoners beter behouden voor de wijk. We zien dat het aankondigen van stevige wijkvernieuwingen al doorwerkt in positieve toekomstverwachtingen van bewoners.

2.2 Strategie wijkvernieuwing

Een brede doelstelling als die van 'De ongedeelde stad' laat zich lastig managen. De kans bestaat dat we vastlopen in een woud van goede bedoelingen. De opdracht is het verbeteren van de vitaliteit en de draagkracht van de wijken en het stimuleren van de wendbaarheid en weerbaarheid van bewoners. Daarbij hebben we een gezamenlijke opgave om te verduurzamen. We willen de armoede-problematiek verlichten en het wonen aantrekkelijker maken voor kansrijke groepen. Om deze doelstellingen goed te combineren is een gerichte wijkaanpak nodig.

Sociale doelen realiseren

Als gemeente en corporaties werken we samen aan sociale doelstellingen en gebruiken we (onder andere) fysieke maatregelen om deze te realiseren. Het gaat dan om het verduurzamen van woningen, het bouwen van toekomstbestendige woningen en woonvormen, het realiseren van aantrekkelijke openbare ruimtes en toegankelijke voorzieningen. Onderwijsvoorzieningen verdienen hierbij speciale aandacht om segregatie te voorkomen dan wel tegen te gaan. Juist in de samenwerking tussen gemeente en woningcorporaties hebben we mogelijkheden om hier (bij) te sturen. Hiermee kunnen we voor de langere termijn, maar toch redelijk concreet, aangeven welke middelen we willen inzetten en met welk doel. Het is gericht op preventie en het is voorwaardenscheppend, positief en bezielend.

Onze strategie is dat we deze gezamenlijke aanpak vooral met bewoners in de wijk verder vormgeven en daarbij ruimte geven aan wensen en initiatieven die ontstaan bij de bewoners zelf.

Daarnaast is voor de korte termijn ondersteuning begeleiding van kwetsbare groepen gewenst, zowel preventief als curatief. Het gaat dan om zaken als het begeleiden van mensen die vanuit een instelling weer zelfstandig wonen, het behouden van actieve bewoners, de inzet van de WIJ-teams, gerichte stratenaanpak, armoedebestrijding, begeleiding naar zinvolle dagbesteding en de aanpak van eenzaamheid.

We sturen op de ongedeelde stad met een ruimtelijk kader voor stad en stadsdelen voor de langere termijn. In dat kader leggen we vast hoe we met woningen, openbare ruimte en voorzieningen (waaronder scholen) onze sociale doelstellingen willen realiseren/ondersteunen. Dit kader biedt duidelijkheid welke wijken extra aandacht verdienen en waarom, zodat dit in wijkplannen en bij gebiedsontwikkeling richting geeft.

We vinden dat er een betere kwaliteit van wonen moet komen voor bewoners die in de kwetsbare buurten wonen. We willen zorgen voor extra ondersteuning en begeleiding van aanwezige kansarme en kwetsbare personen. Dat betekent in de praktijk dat we aan de bevoegde instanties gaan vragen om te sturen op instroom en dat we maatregelen nemen om kwetsbare personen goed te laten wonen. We zetten sociale programma's en goede samenwerking tussen maatschappelijke organisaties in. Daarnaast zijn er maatregelen nodig om de wijk aantrekkelijker te maken om dragende personen voor de wijk te behouden. Voor een inclusieve samenleving, waar bewoners in wijken en dorpen ook op langere termijn leefbaar, veilig en aantrekkelijk kunnen wonen is, wat ons betreft, deze strategie de beste.

2.3 Opgaven wijkvernieuwing

Vanuit de hiervoor beschreven visie en strategie benoemen we met welke opgaven we in de wijken willen gaan werken. De hoofdambities voor De Wijert, Beijum, Selwerd en Indische Buurt/De Hoogte zijn kortweg te omschrijven als: gezonde, veerkrachtige en inclusieve wijken en dorpen met gemeenschapszin. Dat betekent minder armoede, meer participatie, een duurzame en aantrekkelijke wijk voor jonge, oude en nieuwe bewoners, vol bedrijvigheid.

Meer specifiek zijn de (sociale) opgaven voor alle wijken:

- gezondheid, sociale samenhang en verbinding;
- inclusieve samenleving met huisvesting van kwetsbare groepen;
- 'healthy ageing'; groene, beweegvriendelijke en levensloopbestendige wijk;
- positief opgroeien en vernieuwde aanpak armoedebestrijding;
- tegengaan cumulatie sociale problemen.

In lijn met onze strategie betekent het dat er in het fysieke domein onder meer de volgende opgaven zijn:

- voldoende gevarieerd en experimenteel woningaanbod met een mix van meer en minder kwetsbare personen. Hiertoe willen we op stedelijk en op wijkniveau werken aan een divers woningaanbod. Dit betekent dat we in wijkvernieuwingswijken naast voldoende sociale huurwoningen ook kijken naar woningen voor anderen doelgroepen (zoals middenhuur, koop en huisvesting voor kwetsbare doelgroepen) en dat we bij nieuwe ontwikkelingen (ook in het zuiden van de stad waar traditioneel minder sociale huur is) ook sociale huur willen toevoegen;
- groene wijken met voldoende mogelijkheden om te bewegen, te spelen en te ontmoeten;
- aanpakken binnenterreinen, leefomgeving, openbare ruimte;
- renoveren en verduurzamen;
- realiseren betaalbare werkruimte voor ZZP-ers en buurtinitiatieven.

Dit is een selectie van een breed scala aan maatregelen en projecten om wijkvernieuwing gezamenlijk tot een succes te maken. In dit wijkvernieuwingsplan is aangegeven welke opgaven specifiek gelden voor De Wijert.

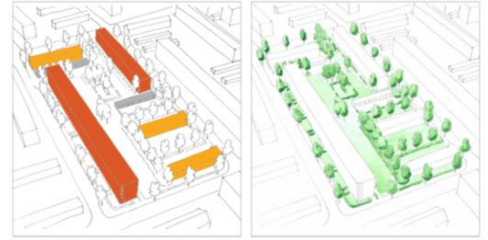

Wijkopbouw

- Hoofd groen/blauw structuur in de wijk
Groene core
- Stempels met molenwiekverkaveling
- Vernieuwingen binnen de stempel
- Monumenten
- Core bebouwing
- Historische routes
- Ringweg
- Hoofdontsluiting

3. De analyse

De Wijert is in de jaren zestig van de 20e eeuw gebouwd naar het principe van de wijkgedachte. In de wijkgedachte heeft de wijk een core (hart) met de belangrijkste voorzieningen en daaromheen de verschillende buurten. Elke buurt is weer een gemeenschap op zich en is opgebouwd uit stempels van verschillende woningtypes rond een collectieve binnentuin. De wijk wordt daarmee als het ware een dorp in een stad en biedt de bewoners een plaats van ontmoeting en sociale samenhang.

Nergens in Groningen is dit stedenbouwkundige principe zo consequent toegepast als in De Wijert. Tegenwoordig is deze structuur nog altijd goed herkenbaar en dat maakt de wijk uniek. Door de Rijksdienst van Erfgoed is De Wijert benoemd als een Wederopbouwwijk van nationaal belang. Hoewel de wijk wordt gewaardeerd om haar ruime opzet en groene ruimten is het gebruik van de collectieve binnentuinen momenteel echter beperkt.

Aan de Van Lennepaan is in het hart van de wijk een goed functionerend buurtwinkelcentrum te vinden. Mede daardoor is het voorzieningenniveau goed te noemen. De ligging en bereikbaarheid is een ander sterk punt. De binnenstad van Groningen ligt op fietsafstand, andere wijken met diverse voorzieningen zijn nabijgelegen en via de Van Ketwich Verschuurlaan is de A28 te bereiken.

Analysekaart

Corporatiebezit

- Nijstee
- Patrimonium
- Lefier
- De Huismeesters
- Energielabel C t/m G

Voorzieningen

- Scholen en wijkvoorzieningen
- Winkelcentrum
- WIJ-team
- Multi Functioneel Centrum
- Fruitcafé
- Innovatie Werkplaats
- Wijkpost
- Sportvoorziening
- Speelplaats

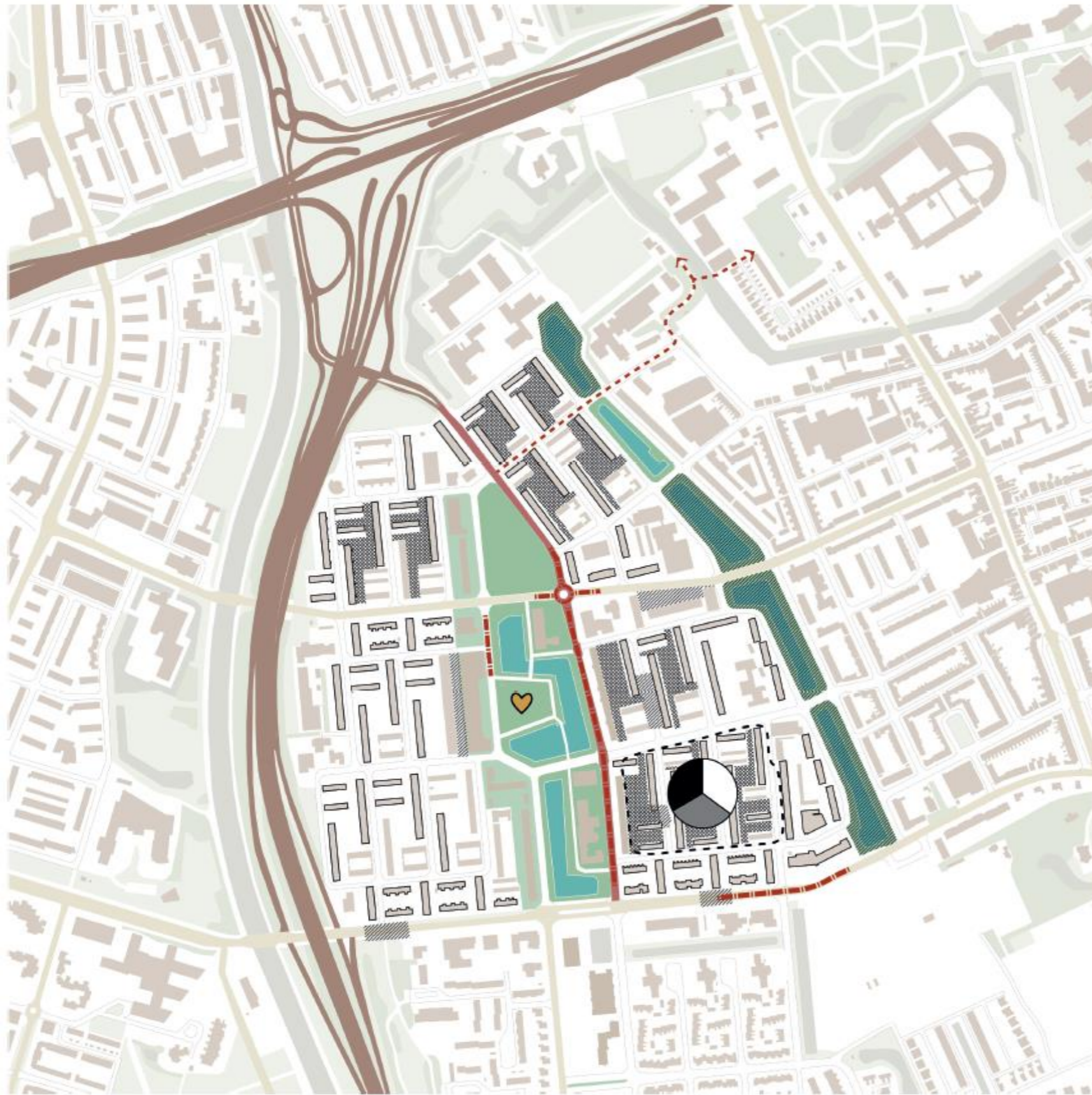
Circa driekwart van de woningvoorraad in De Wijert bestaat uit huurwoningen. Ruim de helft van alle woningen is in bezit van de woningcorporaties Lefier, Patrimonium, De Huismeesters en Nijestee. Deze vier woningcorporaties hebben de afgelopen jaren fors geïnvesteerd in verbetering en verduurzaming van de sociale huurwoningen. Op verschillende plekken in De Wijert heeft ook sloop en nieuwbouw van woningen plaatsgevonden ter bevordering van diversiteit in het woningaanbod en ter verbetering van de sociale cohesie in de wijk. Maar in verschillende delen van de wijk dient nog wel een slag gemaakt te worden om de bestaande voorraad te verbeteren, te verduurzamen en te vernieuwen, ook in woningtypologie.

De wijk wordt door bewoners ervaren als een prettige wijk om in te wonen. Men voelt zich er in het algemeen veilig, hoewel er op enkele locaties in met name het zuidoostelijke deel van De Wijert wel sprake is van overlast en problematiek achter de voordeur. Ook de verkeersveiligheid rondom de Vondellaan / Van Iddekingeweg en de Van Ketwich Verschuurlaan is een punt van aandacht, evenals verrommeling van de openbare ruimte.

Sociaaleconomisch gezien is De Wijert echter een kwetsbare wijk. Werkloosheid en de daarmee verband houdende problematiek als armoede, eenzaamheid, gezondheidsproblemen, opleidings- en leerachterstanden bij jong en oud, zijn nadrukkelijk opgevoerd in delen van De Wijert.

De Wijert kent een hoog percentage kansarme kinderen: kinderen uit eenoudergezinnen met een bijstandsuitkering. Uit cijfers van 2015 blijkt dat ruim 300 kinderen in De Wijert in armoede opgroeien. Dit is 41 % van het totaal aantal kinderen in De Wijert. In De Wijert leven in totaal ongeveer 1.200 personen in armoede. Dit is 25 % van de totale bevolking in De Wijert.

Analysekaart

Sociale problematiek

- Concentratie meldingen verkeersoverlast
- Concentratie sociale problematiek
- Concentratie overlastmeldingen
- Concentratie meldingen geringe sociale cohesie
- Opstapeling sociale problematiek en overlastmeldingen en aanwezigheid van energie onzuinige woningen

Fysieke problematiek

- Laag energielabel bij corporatiebezit (lager dan B)
- Binnentuinen worden onvoldoende benut
- Onaantrekkelijke openbare ruimte
- De Vondellaan vormt een fysieke barrière tussen oost en de Core met voorzieningen
- Onaantrekkelijke route van en naar de wijk
- Potentie van de Core als hart van de wijk nog onvoldoende benut

4. De ambitie

De Wijert is in de toekomst een aangename, rustige en veilige plek om te wonen. Waar mensen kunnen blijven wonen, ook wanneer men ouder wordt. De Wijert is dan een duurzame en aantrekkelijke wijk voor jonge, oude en nieuwe bewoners. En het is een gevarieerde wijk waar verschillende mensen meedoen en samen leven.

Om tot dit perspectief te komen, is daadkracht nodig van alle betrokken partijen. Uitgangspunt daarbij is een integrale benadering door fysieke en sociale maatregelen met elkaar te combineren en koppelkansen optimaal te benutten. Verbinding en samenhang tussen thema's en projecten en nauwe samenwerking tussen wijkbewoners, corporaties, (verschillende afdelingen van de) gemeente en andere betrokken partijen zijn de kritische succesfactoren in dit proces. Met respect voor elkaars verantwoordelijkheden.

Er zal met name moeten worden geïnvesteerd in een multidisciplinaire aanpak van de sociale problematiek. Dat is dan ook de belangrijkste uitdaging voor wijkvernieuwing in De Wijert.

De sociale samenhang in de wijk wordt versterkt door bewoners te stimuleren actief mee te (blijven) doen. We gaan in De Wijert de vicieuze armoedecirkel doorbreken door met elkaar een samenhangend pakket aan sociale en fysieke maatregelen op te zetten en uit te voeren en bewoners daarin te begeleiden.

De Wijert wordt een wijk waar kinderen gezond, veilig en kansrijk kunnen opgroeien en waar het aandeel kansarme kinderen binnen een paar jaren niet boven het stedelijk gemiddelde uitkomt. Daartoe wordt een professioneel netwerk opgezet dat samen met ouders en kinderen werkt aan de realisatie van een veilige, gezonde en uitdagende omgeving voor kinderen.

De Wijert biedt in de toekomst duurzame en passende huisvesting. Er wordt geïnvesteerd in energiebesparende en duurzaamheidsmaatregelen, zodat (toekomstige) bewoners hier comfortabel en betaalbaar kunnen wonen. En er is een gevarieerd en kwalitatief goed woningaanbod met onder meer levensloopbestendige woningen.

De Wijert is en blijft een groene wijk met aantrekkelijke (semi)openbare verblijfsgebieden, mede door een verdere versterking van de gebruiksmogelijkheden en bereikbaarheid van collectieve binnentuinen, rondom scholen en op andere locaties.

En De Wijert is een wijk die goed bereikbaar is voor alle vormen van verkeer en waar de voorzieningen goed toegankelijk zijn voor alle wijkbewoners. Behoud van het goed functionerende winkelcentrum is van belang. Vanuit De Wijert zijn de omliggende wijken, het groen en de binnenstad van Groningen snel bereikbaar via goede ontsluitingswegen. Mogelijke barrières als gevolg van een toename van verkeersbewegingen en parkeerdruk worden aangepakt en geslecht, zodat de leefbaarheid niet onder druk komt te staan.

Ambitiekaart

Sociale ambities en fysieke ingrepen

- Transformatie van corporatief bezit
- Versterken van de Corekwaliteit
- De Core wordt uitgebreid
- De Vondellaan wordt een kwalitatieve, herkenbare, aantrekkelijke en verkeersveilige hoofdroute door de wijk
- De gebruikskwaliteit van het openbaar groen verbeteren
- De gebruikskwaliteit van de collectieve binnenterreinen vergroten
- Adressering van scholen en voorzieningen aan de hoofdstructuur versterken
- Een goede verbinding naar het Zuiderplantsoen

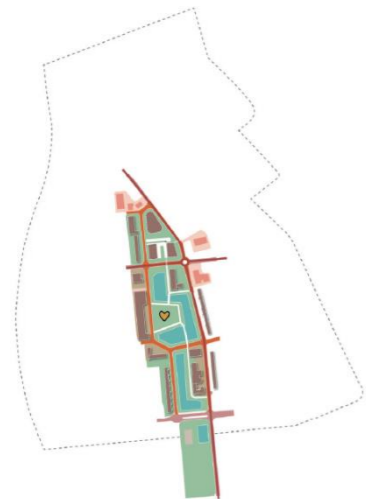
Ambitiekaart

De doelen voor De Wijert, Beijum, Selwerd en Indische Buurt/De Hoogte zijn kortweg te omschrijven als: gezonde, veerkrachtige en inclusieve wijken en dorpen met gemeenschapszin. Dat betekent minder armoede, meer participatie, een duurzame en aantrekkelijke wijk, vol bedrijvigheid.

Meer specifiek zijn de (sociale) opgaven voor alle wijken:

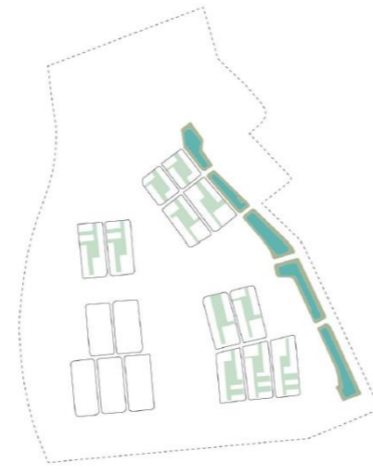
- Gezondheid
- Sociale samenhang en verbinding
- Gevarieerde en kwalitatieve huisvesting
- 'Healthy Ageing'
- Positief opgroeien
- Armoedeverlichting
- Actieve bewoners

Deze opgaven zijn voor een deel gebaat bij fysieke interventies. Deze interventies kunnen voor meerdere opgaven tegelijkertijd een deeloplossing bieden.

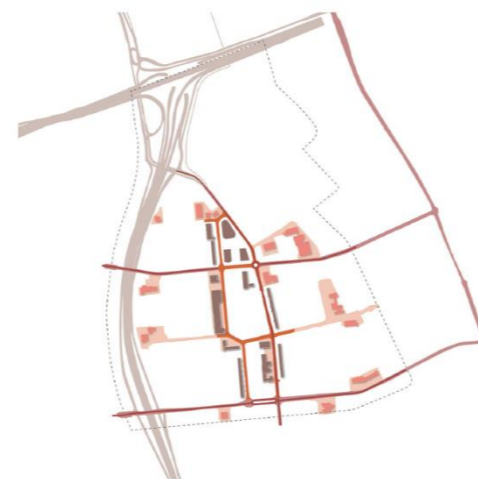
De Core met voorzieningen wordt uitgebreid en versterkt

De Core is ooit bedacht als het belangrijkste centraal gelegen groen, waar ruimte is voor sociaal wijkprogramma, spelen, ontmoeting, een divers assortiment aan voorzieningen, recreatiefgebruik en bedrijvigheid. We versterken de kwaliteit en veelzijdigheid van de Core door uitbreiding met het MFA ten noorden van de van Iddikingeweg. De MFA biedt plaats voor CBS de Tamarisk, kinderopvang Kidsfirst, een spelhal en de bibliotheek.

De gebruikskwaliteit van het wijkgroen wordt versterkt

De collectieve (binnen)tuinen zijn belangrijke plekken voor ontmoeting en verbinding. De gezamenlijke binnentuinen uit de naoorlogse woonwijk zijn het equivalent van onze huidige leefstraten. De binnentuin geeft de bewoners een buitenruimte om elkaar te ontmoeten en te spelen. In gezamenlijkheid kan eventueel de invulling worden bepaald. Hierbij is de oriëntatie van de woningen op de binnenterreinen van essentieel belang. Het openbaar groen wordt tot onderhoudsniveau B verbeterd. Het beheer van het groen wordt uitgevoerd door het wijkbedrijf dat werkleertrajecten verschaft aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. De Hora Siccamingel wordt een kwalitatieve groene singel, waar tevens mogelijkheid gecreëerd wordt om te recreëren.

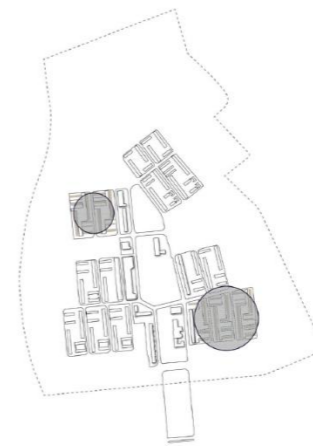
De drie hoofdwegen worden kwalitatieve, herkenbare, aantrekkelijke en verkeersveilige routes door de wijk

Door de aansluiting van de Vondellaan op de A28 krijgt deze een veel belangrijkere functie voor de wijk. Omdat er diverse maatregelen worden getroffen is deze verkeersader evenwel geen barrière meer tussen het oostelijke deel van de Wijert en de voorzieningen in de Core. De Van Iddekingeweg en de Van Ketwich Verschuurlaan worden kwalitatieve goede en veilige wegen naar de omliggende wijken en voorzieningen. De openbare ruimte langs hoofdroutes en rondom scholen en voorzieningen worden aangepakt om deze beter zichtbaar en gebruiksvriendelijker te maken.

Een nieuwe ontsluiting verbindt de wijk met het Zuiderplantsoen

Deze directe langzaam-verkeersverbinding zorgt ervoor dat wijkbewoners gemakkelijker gebruik kunnen maken van dit nieuwe park. Het zoekgebied voor deze route ligt ten noordoosten van de wijk. Daarnaast wordt de fietsonderdoorgang langs zwembad De Papiermolen opgewaarderd, zodat dit een veilige, prettige route wordt van de wijk naar het centrum en andersom. Dit geeft aanleiding om aandacht te geven aan het noordelijke groen in de wijk en de rest van deze route ook op te waarderen.

Transformatie buurten vanuit de wijkgedachte

In het zuidoosten van De Wijert is een opstapeling van problematiek gecentreerd. Daar wordt door sloop, nieuwbouw en renovatie getransformeerd naar een fijne woonomgeving in zowel fysieke als sociale zin. Tevens vindt in het noordwesten van de wijk een transformatie plaats. Bij de transformatie wordt rekening gehouden met de architectuurhistorische en stedenbouwkundige waarde van de wijk. De ambitie is bij deze ontwikkeling te vertrekken vanuit de identiteit van de wijk en deze te verstevigen. Bij de transformatie wordt doorontwikkeld op de huidige structuur en de wijkgedachte die daaraan ten grondslag ligt.

5. De opgave

De ambities en maatregelen die ten grondslag liggen aan het perspectief voor De Wijert worden hiernavolgend verder geconcretiseerd. Daarbij sluiten we aan bij de thema's van de Wijkdeal:

1. Meedoen & samenzijn
2. Bouw & duurzaamheid
3. Groen & buitenzijn
4. Verkeer & veiligheid
5. Kunst, cultuur & historie

De begroting t.b.v. de activiteiten vanuit De Wijkdeal voor de jaarschijf 2018 is gedekt uit de lopende programma's en budgetten. Voor de jaarschijf 2019 is voor de beoogde begroting nog geen volledige dekking. Dekking zal eveneens dienen te komen vanuit deze programma's en budgetten. Voor de beoogde begroting in de jaarschijf 2020 is de dekking in 2019 nader te bepalen.

5.1 Meedoen & samenzijn

Vanuit de Wijkdeal zijn de volgende zaken in gang gezet:

- Sport- en spelactiviteiten voor diverse doelgroepen
  - Elkaar helpen en samen feest vieren
  - Onderneming en ontmoeting
  - Kansen voor kinderen
  - Extra samenwerken
-
- Begroting 2018: € 175.000
  - Beoogde begroting 2019: € 150.000
  - Beoogde begroting 2020: € 150.000

Aanpak sociale problematiek en armoede

De Wijert wordt beleefd als een prettige, veilige woonwijk. Desalniettemin is er op een aantal locaties een concentratie van sociale problematiek en overlast, met name in het zuidelijke deel van de woningvoorraad van De Huismeesters. Door de voorgenomen renovatie en sloop/nieuwbouw kan dit veranderen. Het is echter een utopie te denken dat door alleen fysieke ingrepen de sociale problematiek kan worden opgelost.

Er zal daarom moeten worden geïnvesteerd in de samenwerking en een multidisciplinaire aanpak van de sociale problematiek door Wij, gemeente, corporaties en andere betrokken instanties.

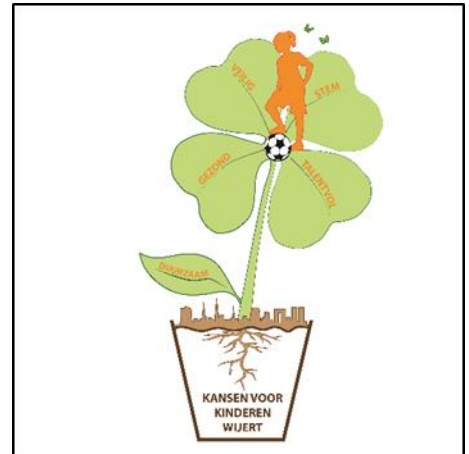
Armoedeverlichting vergt eveneens een extra inspanning. Wij willen ons gezamenlijk inzetten voor het verlagen van het percentage mensen dat in de Wijert in armoede opgroeit. Dit doen we door mensen actief te begeleiden naar werk zodat van generatie-op-generatie-armoede kan worden doorbroken. Maar dit doen we ook door woonlasten in de toekomst onder controle te houden door verduurzaming, aanpakken woningvoorraad en door gezamenlijk met de bewoners te kijken naar hoe er zo goed mogelijk gebruik kan worden gemaakt van bestaande regelingen en toeslagen. Een mooi voorbeeld daarvan is de voorzieningenwijzer waarmee bewoners worden geattendeerd op de mogelijkheid om via bestaande financiële tegemoetkomingen, subsidies of toeslagen te besparen op de uitgaven.

Opzetten proces en acties en afstemmen samenwerking: 2018 e.v.
Kosten per jaar: € 150.000.

Alle kinderen kunnen gezond, veilig en kansrijk opgroeien

Het aantal kansarme kinderen in de wijk is relatief groot. Wij willen het aandeel kansarme kinderen binnen een aantal jaren op het stedelijk gemiddelde brengen. Dat doen we door een gezamenlijke aanpak Kansen voor Kinderen (Positief Opgroeien). Daarmee wordt gewerkt aan de ambitie om alle kinderen in de Wijert veilig, gezond en talentvol op te laten groeien. Ouders en scholen spelen hierin een belangrijke rol.

In de verbeelding van Kansen voor Kinderen heeft het klavertje vier van Positief Opgroeien een variant gekregen voor De Wijert: er ontspringt een blaadje aan de stengel dat staat voor duurzaam. Daarmee wordt aangegeven dat er wordt gewerkt aan een duurzame samenwerking en inzet waar het gaat om een veilige, gezonde en talentvolle ontwikkeling van de jeugd. Daarnaast is duurzaamheid (energie, milieu) ook een thema dat bij sommige partners hoog in het vaandel staat om kinderen verantwoordelijkheid en kennis over bij te brengen.

Organiseren en opzetten Kansen voor Kinderen (Positief Opgroeien): 2018 e.v.

Kosten per jaar: - inzet brugfunctionaris + coördinatie ondersteuning schoolwerk kinderen € 70.000;
- coördinatie WIJ Jeugd in Kansen voor Kinderen wijkbreed € 30.000;
- leerondersteuning VO-minimakinderen € 50.000.

5.2 Bouw & duurzaamheid

Vanuit de Wijkdeal zijn de volgende zaken in gang gezet:

- Slim wonen en energie offensief
- Bewust consumeren en zaken doen
- Duurzaam renoveren en levensloopbestendig bouwen
- Onderhoud en voorzieningen
- Duurzame toekomst - energie op grote schaal

- Begroting 2018: € 150.000
- Beoogde begroting 2019: € 150.000
- Beoogde begroting 2020: € 150.000

Energiebesparing en Wijkenergieplan

Omdat er in De Wijert veel mensen wonen met een relatief kleine portemonnee, kan een besparing op de energiekosten interessant zijn in het kader van lastenverlichting. Woningcorporaties, woningeigenaren en huurders dienen dan ook met diverse maatregelen en het geven van informatie en ondersteuning gestimuleerd te worden om te investeren in energiebesparende en duurzaamheidsmaatregelen.

Momenteel wordt er gewerkt aan een Wijkenergieplan voor De Wijert. Er loopt een ontwerptraject met drie ontwerpafdelingen (vve's, huurwoningen en aanbiedende partijen). Alle stakeholders bepalen gezamenlijk wat wenselijk is en wat zij kunnen bijdragen aan energiebesparing en duurzame energieopwekking in De Wijert.

Voor de huurwoningen dient dit nog nader te worden ingevuld en afgestemd met het Masterplan Energie dat momenteel ontwikkeld wordt door de woningcorporaties in samenwerking met de gemeente. Wel wordt inmiddels al actief, samen met een aantal corporaties, gekeken naar kansen voor kleinschalige projecten met o.a. Groningen Woon Slim en Grunneger Power. Ook scholen dienen hierbij betrokken te worden betrokken.

Verdere uitwerking ontwerptrajecten Wijkenergieplan: 2018

Afstemming Wijkenergieplan De Wijert – Masterplan Energie: 2018 -2019

Strategie sociale huurwoningen

Kennisdeling en afstemming van de strategische keuzes t.a.v. planvorming, duurzaamheid en verkoop van de woningen van de vier in de wijk actieve woningcorporaties is essentieel bij wijkvernieuwing in De Wijert. Inmiddels zijn daartoe de eerste stappen gezet. In De Wijert hebben twee woningcorporaties concrete vernieuwingsplannen voor de komende jaren.

Verkoop sociale huurwoningen

Een beperkt deel van de sociale huurwoningen wordt, zoals ook in de prestatieafspraken is vastgelegd, uitgepand. Om kopers van deze woningen niet op te zadelen met toekomstige investeringen die ze mogelijk niet kunnen dragen, zullen we met elkaar moeten afspreken dat er geen woningen met een laag energielabel worden verkocht of dat kopers de gelegenheid wordt geboden de woning te kopen in combinatie met een duurzaamheidspakket via bijvoorbeeld Groningen woont Slim.

Afspraken over verkoopkwaliteit: 2018

Bepalen strategie vernieuwing woningvoorraad De Huismeesters

De Huismeesters heeft een deel van haar bezit enige jaren geleden gerenoveerd. Dit is een forse investering geweest die bouwtechnisch helaas niet het optimale resultaat heeft opgeleverd (geluidsoverlast samengevoegde woningen).

Momenteel is De Huismeesters de strategie aan het bepalen voor haar woningvoorraad. Het zuidelijke deel van de woningen van De Huismeesters in De Wijert is onderdeel van deze strategiebepaling (nr. 1 op de kaart). De planvorming is inmiddels opgestart. Er zullen woningen worden gesloopt binnen de stedenbouwkundige uitgangspunten (herkenbaar transformeren) en worden vervangen worden door betaalbare en energiezuinige nieuwbouwwoningen.

Deze ontwikkeling biedt meerdere (koppel)kansen om de kwaliteit en leefbaarheid in De Wijert te verbeteren. Door het realiseren van appartementencomplexen met een lift zal een deel van de nieuwe woningen levensloopbestendig worden. Ouderen krijgen de kans om dan te blijven wonen in hun wijk. Ook ontstaat er zo een meer gevarieerd en kwalitatief beter aanbod in dit deel van de wijk, wat weer een positief effect heeft op het tegengaan van sociale problematiek.

In het ontwerp van de nieuwbouwwoningen dient aandacht te zijn voor de oriëntatie op de collectieve binnentuinen. Door het ontwerp hierop af te stemmen en de binnentuinen in te richten als gebruiksgroen met sport, spel en fitness, kan dat tot een versterking van de sociale cohesie en gezondheid / welbevinden.

Om deze ingreep te kunnen realiseren is het voornemen van de Huismeesters in dit deel van de Wijert woningen te renoveren (o.a. kozijnvervanging en het verbeteren van de isolatie) en vervolgens te verkopen. Op stadsdeelniveau wordt gestreefd naar minimaal een gelijkblijvend aandeel sociale huurwoningen. Voor De Wijert is ruimte bieden aan koopwoningen en duurdere huursegmenten wenselijk. Door op andere locaties in het stadsdeel zuid sociale huurwoningen toe te voegen, kan deze ruimte in De Wijert benut worden.

Bepalen strategie: 2018 - 2019

Start nieuwbouw: 2022

Kosten: n.t.b., afhankelijk van definitieve planvorming

Afstemming dilemma vermindering sociale huurwoningen: 2018

Patrimonium heeft haar woningbezit in het noordwestelijke deel van De Wijert. Een deel van deze woningen is inmiddels gerenoveerd en verduurzaamd. Voor andere woningen wordt onderzocht welke strategie moet worden toegepast (nr. 2 op de kaart). Het is denkbaar dat een beperkt aantal woningen zal worden gesloopt t.b.v. nieuwbouw. De planvorming is nog in het beginstadium.

Er zijn in dit deel van De Wijert mogelijkheden om extra sociale huurwoningen te realiseren om het totaal aantal sociale huurwoningen in de wijk op het gewenste niveau te houden. De naast de woningen van Patrimonium gelegen locatie van de wijkpost, eigendom van de gemeente, biedt hiervoor mogelijkheden. In gezamenlijkheid zal onderzocht moeten worden of dit kan worden geconcretiseerd.

Onderzoek bepalen strategie en uitbreidingsmogelijkheden: 2018 -2019

Planvorming en uitvoering: 2019 e.v.

Kosten: n.t.b., afhankelijk van planvorming

Ontwikkeling locatie MFA en VNN

De op de hoek van de Van Iddekingweg gelegen sporthal De Wijert zal verdwijnen. Op de naast deze sporthal gelegen locatie wordt een MFA gerealiseerd (nr. 3 op de kaart). Daarmee wordt de kwaliteit en veelzijdigheid van de Core van de wijk verder versterkt. Dit MFA biedt plaats aan CBS De Tamarisk (verplaatsing van de Van Ketwich Verschuurlaan), kinderopvang Kidsfirst, een spelhal en de bibliotheek.

Door de nieuwe MFA energieneutraal op te leveren en de buitenruimte bij de MFA (semi) openbaar met sport en spelapparatuur in te richten, wordt dit voor wijkbewoners een plek voor gezond en samen opgroeien en bewustwording voor duurzaamheid / energie.

Ten noorden van deze locatie bevindt zich het voormalige pand van Verslavingszorg Noord Nederland. Dit pand is aangekocht door een particulier. Nader onderzocht zal moeten worden welke (ontwikkelings)mogelijkheden hier zijn die bij kunnen dragen aan de opgaven in de wijk.

Realisatie MFA: 2019 – 2020

Kosten buitenruimte MFA (gedekt): € 200.000

Afstemming ontwikkelingsmogelijkheden locatie VNN: 2018 – 2019

5.3 Groen & buitenzijn

Vanuit de Wijkdeal zijn de volgende zaken in gang gezet:

- Verbeteren groenonderhoud
- Schoonhouden van de wijk
- Drainage en watervoorziening
- (Fruit)bomen, bankjes, oogsten en ontmoeten
- Outdoor recreatie: sport, spel en water

Door samenwerking tussen verschillende organisaties en bewoners wordt de wijk prettiger, veiliger en leefbaarder. En dat komt ten goede aan de sociale samenhang voor jong en oud. Onlangs is bijvoorbeeld een pannakooi gerealiseerd.

Vanuit de buurtsamenwerking Helpman De Wijert (Terra, Gebiedscoöperatie Westerkwartier en gemeente) is een initiatief gestart om mensen met afstand tot de arbeidsmarkt een leerwerktraject te bieden met een baangarantie bij de deelnemende bedrijven. SamenWerkende Ondernemers (SWO) heeft hiertoe een nieuw bedrijf in het leven geroepen en zij zullen projecten in de openbare ruimte in de wijk uitvoeren in het kader van de Wijkdeal de Wijert. Op deze wijze krijgt het gewenste groenonderhoud een impuls, terwijl tegelijkertijd wordt gewerkt aan de vermindering van armoede en werkloosheid, eenzaamheid en het stimuleren van verbinding in en met de wijk (social return).

- Begroting 2018: € 400.000
- Beoogde begroting 2019: € 350.000
- Beoogde begroting 2020: € 300.000

Versterking functie collectieve binnentuinen

De Wijert heeft vanuit de stedenbouwkundige opzet (wijkgedachte) veel collectieve binnentuinen. Het streven dient te zijn om de oorspronkelijke functie van deze binnentuinen te versterken, waardoor ze meer betekenis krijgen als verblijfs- en ontmoetingsgebied. Dit kan door moestuinen, boomgaarden en speelvoorzieningen aan te leggen. Aanleg en onderhoud kan worden gerealiseerd door het nieuwe groenonderhoudsbedrijf. Dit draagt bij aan verbinding, vergroting van het sociale netwerk, healthy ageing en armoedevermindering.

De woningcorporaties geven aan hierover mee te willen denken (ook financieel vanuit het leefbaarheidsbudget), maar het initiatief dient dan mede van bewoners te komen. Nijestee heeft in haar deel van de wijk de binnentuinen aangepakt en ingericht, bewoners geven aan dit zeer te waarderen. Door bij renovatie / nieuwbouw de oriëntatie van de woningen (deels) meer te richten op de binnentuinen, wordt de beleving van bewoners voor deze gebieden versterkt en meer ervaren als gebruiksgebied.

Inventarisatie inrichtingswensen en -mogelijkheden: 2018 – 2019

Kosten: dekking uit leefbaarheidsbudgetten corporaties en Wijkdeal

Versterking verblijfsfunctie Hora Siccamasingel

De waterpartijen aan de Hora Siccamasingel hebben door de beperkte inrichting en beheer van de groenstroken momenteel niet of nauwelijks een verblijfsfunctie voor wijkbewoners, zoals dat bijvoorbeeld het geval is bij het Van Brakelplein in de Zeeheldenbuurt of bij de Adriaan van Ostadestraat in de wijk Kostverloren. Door herinrichting en goed groenbeheer kan deze zone een plaats van ontmoeting en ontspanning voor de direct omwonenden zijn. Ook hier kan het nieuwe groenonderhoudsbedrijf een rol spelen in het beheer.

Inrichting en beheer oevers Hora Siccamasingel: 2018 – 2019

Kosten: dekking Wijkdeal

Verbinding Zuiderplantsoen

Door realisatie van het Zuiderplantsoen als gevolg van de herinrichting van de zuidelijke ringweg ontstaat er in de nabijheid van De Wijert een park dat door wijkbewoners gebruikt kan worden voor ontspanning en vertier. Dat kan bijdragen aan ontmoeting (sociale cohesie) een gezondheid / beweging (healthy ageing). Er dient nagedacht te worden over de (directe) bereikbaarheid en een veilige verbinding te voet en op de fiets. Dit vergt nader onderzoek naar de mogelijkheden.

5.4 Verkeer & veiligheid

Vanuit de Wijkdeal zijn de volgende zaken in gang gezet:

- Integraal verkeersplan
  - Veilig verkeergedrag stimuleren
  - Veilig oversteken
  - Parkeren en onderhoud
  - Handhaving
- Begroting 2018: € 300.000
  - Beoogde begroting 2019: € 350.000
  - Beoogde begroting 2020: € 350.000

Borging leefbaarheid en verkeersveiligheid

De aanpak van de Ringweg Zuid heeft onder meer tot gevolg dat het aantal verkeersbewegingen op de Vondellaan zeer sterk toe zal gaan nemen. De leefbaarheid in de wijk komt daarmee fors onder druk te staan. Dat leidt tot ongewenste knelpunten op de Vondellaan (oversteekbaarheid van het oostelijke deel van de wijk naar de voorzieningen in het hart van de wijk, nr. 4 op de kaart) en op de rotonde kruising Vondellaan – Van Iddekingeweg (nr. 5 op de kaart).

De goede bereikbaarheid van de centraal in de wijk gelegen voorzieningen, waaronder straks ook de MFA, dient voor alle wijkbewoners te worden gegarandeerd. Bovendien is de kans groot dat automobilisten bij grote drukte andere routes door de wijk gaan kiezen (sluipverkeer door de woonstraten). De praktijk zal moeten uitwijzen of dit in de toekomst ook daadwerkelijk tot overlast leidt en de leefbaarheid onder druk zet. Op voorhand dient wel alvast nagedacht te worden hoe dan maatregelen kunnen worden getroffen. De Combinatie Herepoort, die de werkzaamheden ten behoeve van de aanpak Ringweg Zuid uitvoert, en de gemeente hebben hierin een actieve monitoringsrol.

5.5 Kunst, cultuur & historie

Vanuit de Wijkdeal zijn de volgende zaken in gang gezet:

- Meer kunst en historie in de wijk
- Talenten ontplooiën en kunstzinnig bezig zijn

- Begroting 2018: € 65.000
- Beoogde begroting 2019: € 35.000
- Beoogde begroting 2020: € 30.000

Door middel van kunst, cultuur en historie in de wijk kan worden bijgedragen aan de eigenheid en waardering van bewoners voor de eigen leefomgeving. Het brengt bewoners samen en versterkt daarmee de sociale cohesie. Door met bewoners te delen dat De Wijert nationale erkenning heeft gekregen als toonbeeld van de Nederlandse wederopbouw kan bovendien het gevoel van trots over de eigen wijk worden versterkt.

6. De financiën

Thema's en projecten	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024 - 2028 (per jaar)
Meedoen & samenzijn							
Wijkdeal (sport en spel, ontmoeting, kansen voor kinderen, samenwerken)	€ 175.000	€ 150.000	€ 150.000	€ 150.000	€ 150.000	€ 150.000	€ 150.000
aanpak sociale problematiek en armoede		€ 150.000	€ 150.000	€ 150.000	€ 150.000	€ 150.000	€ 150.000
kinderen kansrijk opgroeien (brugfunctionaris, coördinatie WIJ, leerondersteuning)		€ 150.000	€ 150.000	€ 150.000	€ 150.000	€ 150.000	€ 150.000
Bouw & duurzaamheid							
Wijkdeal (slim wonen en energie, bewust consumeren, duurzaam bouwen)	€ 150.000	€ 150.000	€ 150.000	€ 150.000	€ 150.000	€ 150.000	€ 150.000
Energiebesparing en Wijkenergieplan		n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.
Strategie en investeringen woningcorporaties		n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.
Groen & buitenzijn							
Wijkdeal (groen en onderhoud, schoon, water, recreatie)	€ 400.000	€ 350.000	€ 300.000	€ 300.000	€ 300.000	€ 300.000	€ 300.000
Verkeer & veiligheid							
Wijkdeal (verkeersplan, verkeersgedrag, veilig oversteken, parkeren)		€ 300.000	€ 350.000	€ 350.000	€ 350.000	€ 350.000	€ 350.000
Verkeersdruk							
Kunst, cultuur & historie							
Wijkdeal (kunst en historie, kunstzinnig bezig zijn)		€ 65.000	€ 35.000	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000
TOTAAL		€ 1.315.000	€ 1.285.000	€ 1.280.000	€ 1.280.000	€ 1.280.000	€ 1.280.000

7. Communicatie

Hoewel partijen in De Wijert elkaar steeds beter weten te vinden, kan en moet op communicatiegebied nauwer samengewerkt worden tussen de diverse partijen. We gaan daarom de communicatiestromen in De Wijert verder in beeld brengen, kanaliseren en nader met elkaar afstemmen.

Het communicatieplatform van De Wijkdeal kan daarbij fungeren als de 'spin in het communicatieweb', met name richting de wijkbewoners. Voor diverse zaken hebben partijen echter een eigen verantwoordelijkheid en wordt gecommuniceerd via de eigen kanalen. Deze verantwoordelijkheid dient ook onderkent te worden door alle partijen. Afstemming over wat, hoe en wanneer er gecommuniceerd wordt, is daarbij van essentieel belang.

8. Het vervolg

In De Wijert geven gemeente en corporaties samen met een groot aantal actieve bewoners en andere betrokkenen de wijkvernieuwing vorm. De Wijkdeal is daarbij de basis. Diverse projecten die zijn benoemd in de Wijkdeal zijn inmiddels in uitvoering of worden voorbereid. Voor de komende jaren zal de agenda in goede onderlinge afstemming per jaarschijf worden bepaald.

Tevens gaan wij de komende periode de andere in het wijkvernieuwingsplan verwoorde ambities en opgaven organiseren en implementeren. Zo gaan we onder meer samen in goed overleg de plannen van de corporaties en andere partijen verder concretiseren. Het is daarbij van belang om de koppelkansen met de sociale en fysieke opgaven (o.a. maatregelen t.b.v. de sociale cohesie, welbevinden en veiligheid) zo goed mogelijk mee te nemen en te integreren.